

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Generalist versus specialist: Informatiedag Bestuurskundige & Arbeidsmarkt

Jong, M. de

Citation

Jong, M. de. (1996). Generalist versus specialist: Informatiedag Bestuurskundige & Arbeidsmarkt. *Bestuurskundige Berichten*, 11(3), 6-8. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234001>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234001>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Generalist versus specialist

Informatiedag Bestuurskundige & Arbeidsmarkt

Marjolijn de Jong

Op 26 April jl. organiseerde de BIL weer een IBA-dag in het Nederlands congresgebouw te Den Haag. Het thema was dit jaar "Generalist versus Specialist", waarover 's ochtends een forum werd georganiseerd, waarna 's middags een aantal workshops plaatsvonden in de categorieën Nationaal Bestuur, Internationaal Bestuur, Ondernemingen en Loopbaanplanning.

De dag werd geopend door de voorzitter van de IBA-commissie Marcus Lens van Rijn. Vervolgens gaf Prof.dr. A.J.G.M. Bekke, hoogleraar Bestuurskunde te Leiden en Rotterdam een inleiding op het thema van de dag en introduceerde de overige forumleden persoonlijk. Hij vertelde, dat naar aanleiding van een recent onderzoek van de vakgroepen bestuurskunde te Leiden en Rotterdam, bleek dat van de 1000 afgestudeerde Bestuurskundigen 47 % reeds tijdens hun studie al bezig waren geweest met een voorbereiding op de arbeidsmarkt. Indien men tijdens de studie nog geen baan had gevonden, duurde de gemiddelde werkloosheid 3,6 tot 6 maanden. De forumleden waren gerecruteerd uit onder andere de Leidse en Nijmeegse universiteit, de overheid (Binnenlandse Zaken) en het bedrijfsleven. Zo werden de verschillende visies op het thema door uiteenlopende belangen vertegenwoordigd.

Prof.dr. M.L. Bemelmans-Vidéc

Mevr. Bemelmans is hoogleraar Bestuurskunde aan de Katholieke Universiteit Nijmegen en Adviseur Kwaliteitsbeleid bij de Algemene Rekenkamer. Zij bepleitte dat de tegenstelling Generalist/Specialist in de praktijk weinig vruchtbaar is, daar beiden vereist worden. Er is sprake van een roep om een generalistische werkwijze, met specialistische invulling van de werkzaamheden.

Gesproken in termen van staf-lijn organiseren, bekleed een generalist over het algemeen een adviserende staffunctie, aangezien daarvoor meer algemene kennis op breed terrein en een veelzijdige optiek vereist zijn. Een specialist daarentegen is meer te vinden als lijnfunctiona-

ris, vanwege zijn diepgaande kennis op beperkt terrein en eenzijdige optiek. Helaas spreken we hier van wat in de praktijk vaak ideaal-typen zijn, en kunnen we concluderen dat het met de tegenstelling Generalist/Specialist een kwestie van meer of minder is.

Dr. B.E.C. Plesch

Mevrouw Plesch is Directeur-Generaal voor de Algemene Bestuursdienst bij het ministerie van Binnenlandse Zaken.

Vaak hoort men deze kreet: 'Jack of all trades... yet master of none?' Volgens Mevr. Plesch moet men deze uitspraak opvatten als een compliment, omdat zowel een generalistische als een specialistische werkwijze zo zijn voordelen heeft.

Voor Bestuurskundigen bij de overheid is een mix van beide belangrijk, men vraagt namelijk om zowel inzicht in verschillende disciplines, vermogen om te analyseren (specialistisch) en te integreren (generalistisch), alsmede multifacet denken, samenwerken en communicatie.

Dan kan men dus zeggen: 'Jack of all trades... and master of a New one!'

Drs. B. van Daalen

De heer van Daalen is management consultant bij Smeets & Lunau young Executive Search. Doordat de heer van Daalen zelf werkzaam is in het bedrijfsleven, weet hij te vertellen dat het onderscheid tussen Generalist en Specialist daar wel degelijk gemaakt wordt. De laatste heeft iets meer mogelijkheden op de arbeidsmarkt, zij het dat hij daar aan toevoegt dat dit geen absolute waarheid is in dit onderscheid. Men moet onderscheid maken tussen de lange

en de korte termijn, want mensen in het bedrijfsleven moeten vaak verschillende disciplines doorlopen, hetgeen weer de generalist-, specialistvorming bepaald. Hij sluit af met het advies om minstens twee jaar voor het afstuderen na te denken wat je wilt en een gerichte stage te zoeken.

Mr.dr.s. van der Meij

De heer van der Meij is jurist en bedrijfskundige bij Moret Ernst & Young management consultants. De heer van der Meij stelt dat 'het generalisme het moeilijkste specialisme is'.

Hij legt de nadruk op het verandermanagement, vanwege de verkoking binnen de overheid en het bedrijfsleven. Dit is bepalend voor de positie van de Bestuurskundige. Niet alleen opleiding en ervaring bepalen je positie, maar ook het gekozen profiel binnen je opleiding.

Drs. H.A. van Sluys

De heer Van Sluys is directeur van Thema Human Resources International te Den Haag. De heer Van Sluys vertelt dat je bij het betreden van de arbeidsmarkt dient te letten op je kennis en je interesse, maar dat je zeker ook afhankelijk bent van de perceptie van je werkgever. Volgens hem zijn er drie typen functies; ten eerste de functies waarvoor specifieke bestuurskundige kennis wordt gevraagd, ten tweede de functies waarvoor (traject-) specialisatie wordt gevraagd en als derde de functies waarvoor generalisme een vereiste is, met name in de branche-organisaties.

Volgens de heer Van Sluys is het een probleem voor bestuurskundigen op de arbeidsmarkt, dat het bedrijfsleven niet weet wat een bestuurskundige is, of kan. "Ongekend maakt onbemand".

Na een bijzonder uitgebreide en zeer goed verzorgde lunch, startte om half twee 's middags het uit workshops bestaande middagprogramma. Uit de verschillende workshops kon een ieder er drie kiezen. Uit de serie voor Nationaal Bestuur koos ik het ministerie van V.R.O.M., uit de serie voor Buitenlands Bestuur het Europees Parlement en uit de serie van Ondernemingen Moret Ernst & Young.

Het ministerie van V.R.O.M.

De workshop van VROM werd verzorgd door dhr.mr.dr.s. L. Beijen, die sinds 1990 bij dit ministerie werkzaam is, als plaatsvervangend hoofd van de afdeling Bestuurlijke Betrekkingen en Gebiedenbeleid van het Directoraat Milieubeheer.

Datgene wat de heer Beijen vertelde in deze

work-shop ging voornamelijk over de organisatie en werkwijze van het D-G Milieubeheer en nauwelijks over 'Bestuurskundigen en arbeidsmarkt'.

Het ministerie van VROM dient een flink aantal arbeidsplaatsen in te leveren. Vanaf de jaren zeventig heeft men te maken met een sterke toename van milieuwetgeving en ontwikkelde de toenmalige minister Nijpels in 1989 het zogenaamde eerste Nationale Milieubeleids Plan. Inmiddels is in 1993 het tweede NMP gelanceerd door Alders en staat het derde NMP op stapel voor 1997. Hierin dus het beleid van Milieubeheer, maar waarover niets vermeld wordt met betrekking tot de mensen die er werken, of de opleiding die zij gevolgd hebben.

Op de vraag of er bestuurskundigen op Milieubeheer werkzaam zijn moest de heer Beijen ons het antwoord schuldig blijven. Wel zijn er 'wel eens' stageplaatsen, maar of daar bestuurskundigen voor worden aangenomen..... Helaas geen informatieve work-shop.

Het Europees Parlement

Deze work-shop werd verzorgd door de heer W. Offereins, die werkzaam is bij het Voorlichtingsbureau Europees Parlement te Den Haag. Daarvoor is hij zelf werkzaam geweest voor het Europees Parlement in Luxemburg en Brussel.

De ambtenaren die werken voor het Europees Parlement zijn onder te verdelen in vier categorieën. Ten eerste de categorie ambtenaren met een academische opleiding, ten tweede de mensen met een middelbare opleiding, ten derde het administratief geschoolde personeel en als laatste de categorie werknemers bestaande uit bodes, chauffeurs enz.

Mocht je zin hebben in een baantje in de eerste categorie, dan is dat nog niet zo eenvoudig om er te geraken. Men moet namelijk eerst meedoen aan een vergelijkend onderzoek. Maar om aan dat onderzoek mee te mogen doen, moet men eerst geselecteerd zijn en op een reservelijst staan. Om op de reservelijst te komen moet men aan de volgende eisen voldoen; juiste opleiding (qua niveau, dus academisch), maximale leeftijd niet overschreden, burger van een van de lidstaten van de EU en bepaalde talenkennis bezitten.

Indien men aan deze eisen voldoet, kan men meedoen aan een vergelijkend onderzoek (deze procedure duurt anderhalf jaar) en door dit vergelijkend onderzoek komt men op de reservelijst. In dit vergelijkend onderzoek worden twee examens afgelegd, ten eerste een examen betreffende algemene kennis, om de algemene

ontwikkeling van de kandidaten te peilen; dit examen is schriftelijk en bestaat onder andere uit het schrijven van een opstel. Ten tweede is er een mondeling examen, hier wordt erg veel belang aan gehecht, aangezien dit examen een taalproef bevat. Het mondeling examen legt men af tegenover een jury, eerst een half uur een gesprek in je moedertaal over wat je wilt en kunt en wat je verwacht van een baan bij het Europees Parlement, en daarna een gesprek van een kwartier in een andere taal. Men dient naast de moedertaal een tweede taal vloeiend te spreken. Uiteraard een taal van een van de lidstaten van de EG.

Deze strenge eisen worden gehanteerd, omdat als er voor 500 banen een vacature openstaat, er 58000 kandidaten zijn !!

Komen er nieuwe lidstaten bij de EG, dan krijgen kandidaten uit deze landen voorrang bij de selectie om zo een enigszins evenredige vertegenwoordiging te creëren.

Voordelen om bij het Europees Parlement te werken zijn de goede mogelijkheden voor horizontale mobiliteit, goede verdiensten en het feit dat je werkt met collega's uit verschillende landen, zodat er veel te leren valt.

Nadeel kunnen de taaleisen zijn, want afgezien van de twee talen die men goed dient te beheersen, is ook beheersing van de franse taal absoluut belangrijk, maar de mogelijkheden zijn er om daaraan te werken. Verder bestaat de Europese Commissie niet alleen uit het Europees Parlement, dus de bureaucratie is er erg groot. Maar voor wie een gokje wil wagen....

Moret, Ernst & Young

Moret, Ernst & Young is de grootste organisatie op het gebied van accountancy, fiscaliteit en management consultancy in Nederland. Wereldwijd behoort Moret International tot de top drie.

De workshop werd verzorgd door de heer J. van der Bij. Dhr. van der Bij is sinds 1994 in dienst bij Moret, Ernst & Young Management Consultants. Inmiddels heeft hij talrijke adviesopdrachten verricht, voornamelijk op het terrein van verzelfstandigingen en fusies.

Bij Moret zijn onder andere werkzaam; ingenieurs en technici, bedrijfseconomen, psychologen, sociologen, bedrijfs- en bestuurskundigen.

Generalisten bij Moret hebben wel inhoudelijke kennis nodig, maar hebben geen directe strategische opdrachten. Men moet wel met zijn kennis in staat zijn om de specialisten aan te sturen. Specialist daarentegen hebben de proces sturing nodig. er is in zekere zin sprake van een zeker hobbyisme, waarbij analyses

zeker van belang zijn.

Het is ideaal om zowel vakinhoudelijke kennis, globale kennis op andere gebieden, veranderkundig inzicht en gevoel van bestuur en communicatie te bezitten. Het beste is het om bij Moret te beginnen als specialist, in verband met geloofwaardigheid als geïnteresseerde en het leveren van zichtbare prestaties. Later kan men doorgroeien tot generalist.

Voordelen voor een bestuurskundige zijn dat hij goed overweg kan met het bepalen en opzetten van het beleidsterrein en de vakinhoudelijke oriëntatie. Verder bezit men globale kennis van economische, juridische en sociale aspecten, heeft men affiniteit met de overheid en gevoel voor bestuurlijke vraagstukken. Nadelig is de concurrentie met specialisten, het feit dat men te weinig kwantitatief is en vaak geen duidelijk profiel bezit.

Bijna alle opdrachten van Moret zijn in opdracht van de overheid. Het werkterrein strekt zich uit van privatisering en verzelfstandiging, fusies, doorlichting en beleidsonderzoeken tot gemeentelijke herindelingen en de ontwikkeling van bestuursmodellen.

De eerste twee jaar is er bij Moret een opleidingsprogramma. Ten eerste leert men een aantal basisvaardigheden en leert men hoe de organisatie werkt. Verder is het aanbod van interne opleidingen heel breed, maar ook kan men externe postacademische opleidingen volgen aan de VU. De kosten hiervan zijn in principe voor Moret. Men dient hierbij wel op de andere werkzaamheden te letten, waarvan de produktiviteit toch zo'n 60 a 70 % dient te bedragen. Beginnend werk je gemiddeld 50 tot 60 uur per week. Het startsalaris is bruto 3700 gulden, jaarlijks krijgt men afhankelijk van de werkprestaties een verhoging van het salaris, en een auto van de zaak.

Een stage is een goede manier om bij Moret binnen te komen.

Om half vijf werd de dag afgesloten met een borrel en was er de gelegenheid om bij de diverse informatiestands vragen te stellen. Een leerzame en zeer informatieve dag, die uitstekend door de IBA-commissie in elkaar was gezet.

Vrede & Veiligheid

Peter Venema

Bush beloofde de wereld een *nieuwe orde*. Natuurlijk kwam hier niets van terecht.

Uiteraard wordt er nog overal op de wereld gevochten, volgens sommigen meer dan voorheen. Maar dat ligt waarschijnlijk aan het feit dat we nu veel beter op de hoogte zijn, dankzij de televisie, radio en krant.

Het einde van alle oorlogen

Met het einde van de koude oorlog, de val van de muur hadden vele goede hoop op een blijvende vrede in de wereld. De oude tegenstellingen tussen Oost en West zouden verdwijnen en tezamen konden zij nu het onrecht in de wereld bestrijden. De Nieuwe Wereldorde van de Amerikaanse president George Bush zou de wereld regeren en iedereen vrede en veiligheid garanderen. Niets is minder waar. Het aantal conflicten lijkt te zijn toegenomen, waarbij er zelfs oorlog is in de achtertuin van West-Europa. Verscheidene nieuwe staten ontstaan door het uiteenvallen van de Sowjet-Unie zijn met elkaar in oorlog of hebben te maken met een burgeroorlog. In Afrika is niets veranderd, het continent verkeert nog steeds grotendeels in oorlog.

De oorlogen ingedeeld

De oorlogen kennen verschillende achtergronden en Michael Klare van Amherst University heeft een indeling gemaakt in zeven soorten aanleidingen.

- 1) Regionale conflicten, zoals bijvoorbeeld tussen Pakistan en India en Iran en Irak.
- 2) Oorlogen om natuurlijke hulpbronnen. Bijvoorbeeld om water in het Midden-Oosten en om olie.
- 3) Etnische en nationalistische groepen die in opstand komen om een eigen zelfstandige staat te verkrijgen. Denk aan Tjetchenië, de Bosnische Serviërs enzovoorts.
- 4) Groepen etnische-nationalisten die bloedverwanten uit andere landen willen verenigen in een groot gelukkig en sterk vaderland (Groot-Servië).
- 5) Etnische, religieuze of tribale conflicten; groepen die vechten om het alleenrecht op het land en de natuurlijke hulpbronnen (Somalië, Rwanda).

6) Revolutionaire en/of fundamentalistische groepen die de strijd aangaan met de verdorven maatschappij en hun eigen heilstaat willen stichten. Voorbeelden hiervan zijn de GIS in Algerije en verschillende extreem-rechtse milities in de Verenigde Staten.

7) Conflicten waarbij het ideaal van democratie, anti-kolonialisme en tegen onderdrukking centraal staan. Bijvoorbeeld de Chiapas in Mexico.

De oorlog om water

Als één van de aanleidingen voor een conflict is water genoemd. Water is essentieel voor een samenleving, mensen verbruiken water. En vooral in de geïndustrialiseerde landen wordt enorm veel water gebruikt en verspild. Op de internationale waterconferentie in 1977 in de Argentijnse stad Mar del Plata werd voorspeld dat rond het jaar 2000 de eerste tekenen van een zoetwater tekort voelbaar zullen zijn en dat rond 2015 dat in de hele wereld een probleem zal zijn.

De hoeveelheid zoetwater op de aarde is in vergelijking met de hoeveelheid zoutwater klein, 34 miljoen kubieke kilometer om 1338 miljoen kubieke kilometer (dat is circa 2,5%). Het plan van het Rotterdamse waterbedrijf om water over zee naar de havenstad te brengen is dan ook niet zo absurd. Want hoewel Nederland vol water lijkt te liggen ligt Nederland met zijn hoeveelheid vernieuwbaar zoet water (regen minus verdamping) per hoofd van de bevolking onder de armoedegrens van de Verenigde Naties. Dat wordt aangevuld met water uit de grote rivieren, maar hun toevoer fluctueert sterk, daarom kan daar niet op vertrouwd worden.

Nu zal de Nederlandse regering niet snel de oorlog verklaren aan een van haar bureaus om de watervoorziening voor haar burgers veilig te